

**T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAKANLIĞI
MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**İSTANBUL İLİ
1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI**

**(İSTANBUL İLİ, BAKIRKÖY İLÇESİ,
ATATÜRK HAVALİMANI, MİLLET BAĞÇESİ ve ÇEVRESİ)**

ANKARA 2022

1.PLAN DEĞİŞİKLİĞİNİN AMACI

Ülkemizde şehir ve şehircilik yaklaşımı, önümüzdeki 30 yılı etkileyecek olan küresel iklim krizinin olası etkileri göz önüne alarak “Yeni Şehircilik” anlayışı şeklinde yeni bir bakış açısı ile ortaya konulması bir zorunluluktur. Artık tüm dünyada şehir ve sürdürülebilirlik kavramı birlikte değerlendirilmektedir. Ulusal politikamız olan “Yeşil Kalkınma Yolunda Türkiye” hedefi doğrultusunda çalışmalar yürütülmektedir.

Kentler barındırdığı faaliyetler nedeniyle hem en fazla sera gazı emisyonuna neden olan hem de iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin en çok hissedildiği alanlar olduğundan iklim değişikliği ve kentler arasında iki yönlü bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle iklim değişikliği ile mücadelede kentlerde alınacak tedbirler içerisinde yapılı çevrede emisyon kontrolünün sağlanmasının yanında özellikle kentleşmenin yoğun olduğu büyükşehirlerimizde yeşil alan miktarının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu doğrultuda kentlerde yeşil alan, park ve millet bahçelerinin oluşturulması ve bu alanlarda yerel iklim koşullarına uygun bitki türleri ve yer örtücülerinin kullanılması ve geçirimli yüzeylerin artırılması önceliğimizdir. Özellikle Covid 19 Pandemisi ile beraber şehirlerimizde kamusal açık ve yeşil alanların artırılmasının önemi bir defa daha anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, İstanbul Atatürk Havalimanı'nın havayolu ulaşımı açısından ülkemizin bulunduğu coğrafi avantajlı konumun getirdiği potansiyeli ve günden güne artan havayolu trafiğini karşılamayacağı, çevresinin tamamen yapılaşmış bir bölge olması nedeniyle herhangi bir fiziksel iyileştirme ya da genişlemeye imkân tanımadığı için, yeni bir havalimanı ihtiyacından hareketle kentin kuzeyinde Karadeniz kıyısında inşa edilen İstanbul Havalimanı 29 Ekim 2018 tarihinde hizmete açılmıştır.

Taşıma kapasitesi ve havayolu trafiği açısından Atatürk Havalimanının çok üzerinde olan ve son teknoloji ile donatılan İstanbul Havalimanının hizmete girmesiyle atıl bir konumda kalan Atatürk Havalimanı, fiziksel koşulları itibariyle kent ile bütünleşmiş olması ve havalimanı olarak hizmet verdiği dönemde geliştirilen karayolu, raylı sistemler ve diğer toplu taşıma güzergâhlarının üzerinde yer alması nedeniyle kentin büyük bir kısmından kolay ulaşımın sağlanabildiği bir bölgededir. Diğer yandan, havalimanı ile ilişkili önemli altyapı ile yapıların, İstanbul Havalimanının faaliyete girmesi nedeniyle ölü yatırım durumuna düşmemesi bakımından, bu önemli kamusal yatırımın sonucunda yaratılan değerın kaybedilmemesi, en verimli biçimde ve kamu yararı amacıyla kullanılması can alıcı öneme sahiptir. İstanbul kentinin gerek yeşil ve açık alan gerekse de kriz ve afet durumlarında toplanma ve organizasyon alanı olarak kullanılabilen alan ihtiyacından kaynaklı olarak, söz konusu bölgenin kuzeyinde bulunan yaklaşık 500 Hektarlık kısmının Millet Bahçesi ve Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı olarak değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Atatürk Havalimanı alanının yaklaşık 500 halık kısmı Millet Bahçesi ve Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı olarak planlanması ve ayrıca geriye kalan yaklaşık 377 Hektarlık alanında acil durumlar ve hastane ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılabilen doğu-Batı pistinin bulunduğu alan ve güneyde bulunan Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesinde planlama alanı sınırına dahil edilmiş ve yaklaşık 877 ha alanda arazi kullanım kararları belirlenmiştir.

Kentin, artan nüfus dinamiklerinin bir gereksinimi olarak hem kişi başına düşen yeşil alan eksikliği hem de kütleli ve çekim gücü yüksek nitelikli aktif yeşil alanların eksikliği, konuyla ilgili birçok akademik araştırmada ortaya konulmuştur. Planlama alanı havalimanı olarak hizmet verdiği ilk dönemlerinde kentin göreceli olarak daha düşük yoğunlukta nüfusunun yer aldığı bir bölgede olması ve kent çeperinde kalması nedeniyle uzun yıllar boyunca havalimanı olarak işlevselliğini korumuştur. Ancak kentteki aşırı nüfus artışına bağlı olarak kentin zorunlu olarak yayılması ve yoğunluğun giderek artması gibi sebeplerden dolayı havaalanı, kentsel yerleşik alan içine sıkışmış ve genişleme imkânını yitirmiştir. Özellikle 2000'li yıllardan bu yana yolcu ve kargo kapasitesinin artırılamaması, fiziksel koşulların yetersiz kalması gibi nedenlerle yeni bir havalimanı ihtiyacı doğmuş, mevcut havalimanının kamusal kullanıma hizmet edecek bir dönüşüme tabi tutulması gündeme gelerek bu yönde planlama ve proje çalışmaları ele alınmaya başlanmıştır.

Artan nüfus yoğunluğu ve beraberinde getirdiği kentsel sorunlar nedeni ile İstanbul açık-yeşil alan dağılımı bakımından bütüncül bir yeşil sistem oluşturamamaktadır. 2018 yılı ile ortaya çıkan millet bahçeleri anlayışı kent için geniş bir rekreasyon potansiyeli taşımasının yanı sıra sürdürülebilir planlama anlayışına uygun olarak tasarlanmasıyla bütüncül bir İstanbul yeşil alan ağı oluşumuna katkıda bulunması öngörülmektedir. Yeşil alan dağılımında geniş alan kaplayan millet bahçelerinin özellikle İstanbul üzerinden ortaya çıkışı, kentin açık-yeşil alanın yeterli olmamasından kaynaklanmaktadır. 2018 yılında Başakşehir, Kayaşehir, Hoşdere ve Baruthane Çırpıcı Millet Bahçeleri gibi pek çok millet bahçesi açılma kararının alınması ile İstanbul genelinde Millet Bahçeleri sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. 2022 yılı itibariyle, İstanbul ilinin yeşil alan standardını yükseltecek, sosyal yaşamına destek olacak, aynı zamanda iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltabilecek 45 adet Millet bahçesi alanı belirlenmiştir.

Bu kapsamda, İstanbul Atatürk havalimanının kullanım dışı kalan Kuzey-Güney doğrultulu pistlerini, hangar binalarını ve terminal binasının bir kısmını kapsayacak şekilde; kentin ihtiyaçları gözetilerek, Millet Bahçesi ve çevresinde Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanlarının ve ayrıca geriye kalan alanın Havalimanı ve Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesi olarak Çevre Düzeni Planı değişikliğinin hazırlanması ve İstanbul'un büyük ölçekte bir toplanma alanı ihtiyacının da karşılanması bu planın amacını teşkil etmektedir.

Bu doğrultuda Cumhurbaşkanlığı Makamı tarafından 03.08.2018 tarihinde kamuoyunun bilgisine sunulan "Birinci 100 Günlük İcraat Programı" ile Millet Bahçelerine ilişkin çalışmalara Bakanlığımızca başlanılmış ve 13.08.2018 tarihinde kamuoyunun bilgisine sunulan "İkinci 100 Günlük İcraat Programı" çerçevesinde de daha önce çalışmalarına başlanılmış olan Millet Bahçelerinin 81 ilimizde yaygınlaştırılmasına yönelik görev Bakanlığımıza verilmiş olup Cumhurbaşkanlığı Makamı tarafından Bakanlığımıza verilmiş olan bu görevler kapsamında "İstanbul Atatürk Havalimanı"nın Millet Bahçesi olarak belirlenmesi ve buna yönelik plan-proje veya yapım işlerinin de Bakanlığımız (Genel Müdürlüğümüz) koordinasyonunda yürütülmesine yönelik Bakanlık Makamınca 14.01.2019 tarihli ve 11837 Sayılı Olur alınmıştır.

Ayrıca, Milli Emlak Genel Müdürlüğünün 20/05/2022 tarih ve 3689249 sayılı yazısı ekinde yer alan krokide sınırları kırmızı renk ile gösterilen ve 1.Etap Millet Bahçesi sınırları içerisinde kalan mülkiyeti Hazineye ait taşınmazların/taşınmaz kısımlarının Millet Bahçesi yapılmak üzere Bakanlığımız Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü adına iki (2) yıl süre ile ön tahsisi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu' nun "Taşınmaz Tahsisi" başlıklı 47 nci maddesi ile Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin (Kararname Numarası:1) "Milli Emlak Genel Müdürlüğü" başlıklı 101 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca uygun görülmüştür.

2. PLAN DEĞİŞİKLİĞİNİN KONUMU

Planlama Alanı sınırları Atatürk Havalimanı alanı sınırları olup, alanın büyük bir kısmı Bakırköy İlçesi, küçük bir kısmı ise Küçükçekmece İlçesi sınırlarında yer almaktadır. Bakırköy İlçesi kentin güneybatısında yer almakta olup, ilçenin güney sınırında Marmara Denizi, kuzeydoğusunda Küçükçekmece, kuzeyinde Bahçelievler, kuzeydoğusunda Güngören, doğusunda ise Zeytinburnu İlçeleri ile komşudur.

Eski Atatürk Havalimanı ile Yeni İstanbul Havalimanı Konumları

Planlama Alanının Kent İçi Konumu

Kent Bütününde Yer Alan Belirgin Yeşil Alanlar ve Planlama Alanının Konumu

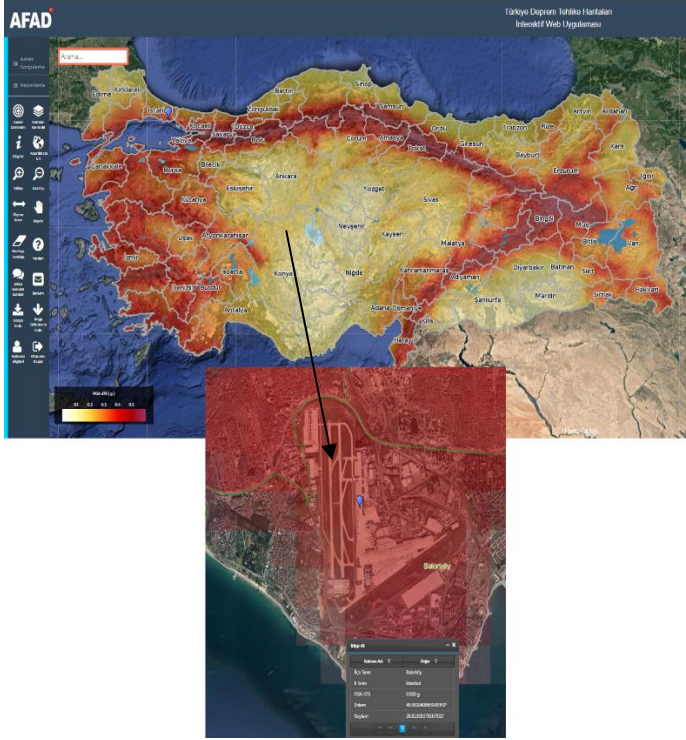

3. PLAN DEĞİŞİKLİĞİNİN JEOLojİK YAPISI

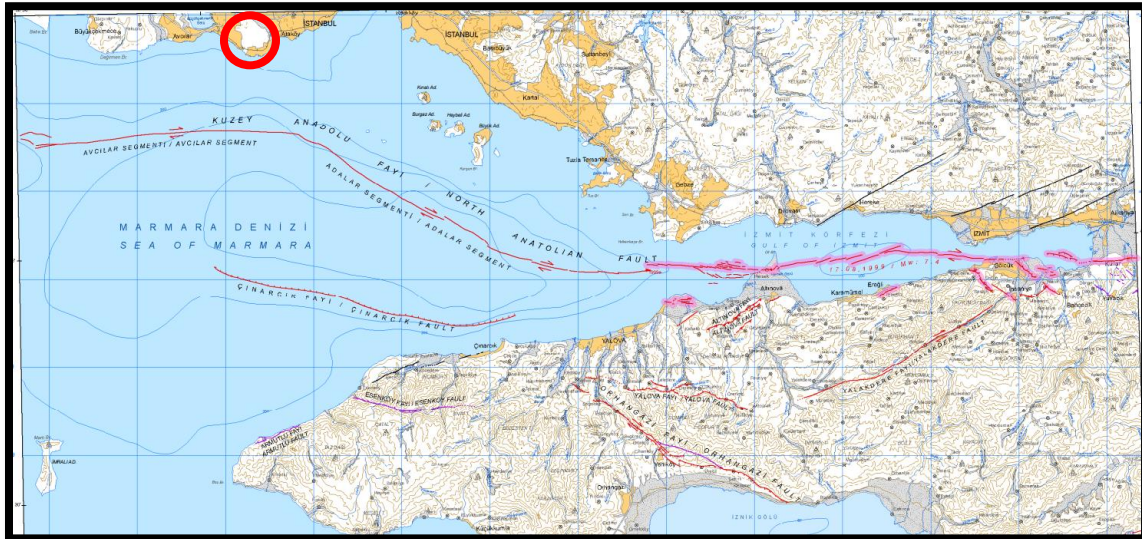
Planlama alanı “Türkiye Deprem Tehlike Haritası”nda en büyük yer ivmesi $g > 0.500$) olan alanda kalmaktadır. Bölgede yapılacak binalarda “Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği”nde belirtilen (2018) hükümlerin uygulanması gerekmektedir, söz konusu harita üzerinde planlama alanı civarında diri fay hattı da görülmektedir.

Planlama alanında yapılacak yapılar için “Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkında Yönetmelik”) ile “Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (2018)” hükümlerine uyulacaktır.

Türkiye Deprem Tehlike Haritası (İstanbul)

Yenilenmiş Diri Fay Hatları Haritası (Bursa (NK 35 - 12) Paftası, Seri No : 9)

4. İSTANBUL İLİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI MEVCUT DURUM ANALİZİ

Plan değişikliğine konu olan taşınmazlar, 15.06.2009 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylanan İstanbul İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planında “Askeri Alan ve Askeri Güvenlik Bölgesi”nde ve “Havalimanı” sınırları içerisinde yer aldığı anlaşılmakta toplamda yaklaşık 877 hektarlık alanı kapsamaktadır.

Meri 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı

5. İSTANBUL İLİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ

İstanbul İli 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında G-21 Nolu Plan Paftasında (Plan değişikliği onama sınırı içerisinde kalan kısım) “Havalimanı” kullanımında kalan alanın yaklaşık 500 hektarlık kısmı “Millet Bahçesi” ve “Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı”, mevcutta havaalanı sınırları içerisinde yer aldığı anlaşılan ancak meri Çevre Düzeni Planında sehven “Meskun Alan” kullanımında gösterilen yaklaşık 46 hektarlık alanın ise Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 20. maddesinde yer alan “(ç) (Planın uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve maddi hataların giderilmesine) bendi uyarınca “Havaalanı / Hava Limanı” olarak gösterilmesine yönelik düzenleme yapılmış olup plan hükümleri;

“PLAN HÜKÜMLERİ:

1-Millet Bahçesi alanında; Afet Toplanma Alanı, Spor Alanları, Millet Kiraathaneleri, Sergi Binaları, Açık Hava Etkinlik Alanları, Çocuk Oyun Alanları, Çocuk Atölyeleri, Bostanlar, Seralar, Macera Parkı, Sanat Parkı, Eğlence Parkı, Tarihi Bahçe, Yeme İçme Yerleri, Kütüphane vb. fonksiyonlar ile Millet Bahçesine gelen ziyaretçilerin günlük ihtiyaçlarının karşılanabileceği diğer birimler yer alabilir.

2-Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanında; Kafeterya, Spor Kulüpleri, Müzeler, Sergi Alanları, Fuar, Bilim Merkezleri, Araştırma Geliştirme (Ar-Ge) Merkezleri, Gençlik Merkezleri, Kültürel Alanlar, Tiyatro-Sinema, Yurtlar, Eğitim Birimleri, Macera Parkı, Sağlık Birimleri, Cami, Ulaşım Sistemleri vb. fonksiyonlar yer alabilir.

3-Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı olarak gösterilen alanda, mevcutta bulunan yapılar yeni yapı yapılıncaya kadar mevcut hali ile kullanılabilceği gibi alt ölçekli imar planında belirlenecek olan yeni fonksiyonlara göre ihtiyaçlar doğrultusunda ihya ve restore edilerek de kullanılabilir.

4-Millet Bahçesi ve Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanında yer alan fonksiyonlara ilişkin sınırlar ve yapılanma koşulları alt ölçekli imar planı kararları ile belirlenir.

5-Havaalanı/Havalimanı ve Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesinde İstanbul İli 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı hükümleri uygulanır.” şeklinde düzenlenmiştir.

Ayrıca, plan değişikliği onama sınırı içerisinde yer alan yaklaşık 377 hektar alan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği ekinde yer alan gösterimlere uygun olarak “Havaalanı/Hava Limanı” ve “Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesi” olarak gösterilmiştir.

1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği

İSTANBUL İLİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	
GÖSTERİM	
	Plan Değişikliği Onama Sınırı
	Millet Bahçesi
	Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı
	Havaalanı/ Hava Limanı
	Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesi